

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Joost II Sickenga
Titel	Water en vuur, ijs en as
Jaar	1996
Uitvoering	

Copyright (C) 1996 by Joost II Sickenga

WATER EN VUUR, IJS EN AS

JOOST II SICKENGA

OPMERKING

'Water en vuur, ijs en as' is de monoloog van een man van net in de dertig.
Het decor is een geluidsdecor.

Het is eng om iemand te vermoorden. Het was vreselijk eng om hem te vermoorden. Niet alleen snoerde je de jongen zijn luchtpijp dicht, niet alleen wurgde je zijn toekomst en maakte je zijn liefde koud, nee je vocht, je nam het op tegen de kracht die de jongen deed leven, dezelfde kracht die bergen had gemaakt, oceanen had doen vollopen en die van bloemen zaad maakt. Het lichaam van de jongen, de jongen zelf was dat alles. Zijn leven, zijn lichaam, zo naakt, had deze kracht, was deze kracht. Je wist het. Je vermoorde niet alleen hem, je probeerde de schepping, deze wereld te vermoorden. Zo waren de zeven minuten die het wurgen duurde een gevecht met miljoenen jaren. Je vocht tegen de kracht van de oerknal. Je vocht, je wurgde, je won. De dood was je, zeven minuten miljoenen jaren lang.

Vuurrode bomen. Herfst. In Frankrijk, in een schuur. Enige droge plek in de wijde omtrek, daarom. Je school er. Je haar was een natte plak, je ongeschoren gezicht was nat en rond je schoenen, bergschoenen, zag het beton donker doordat er water van de regenjas was gedruppeld. Stond al enige tijd daar, jij. Richting- nee stuurloos, zonder roer, roerloos. Daas. Merkte te laat dat de eigenaar van schuur verscheen. Eigenaar keek naar je rugzak, wou weten wat je daar deed. Je stamelde dat je geen Frans sprak. Vroeg Eigenaar in het Engels wat je dan in Frankrijk moest. 'Lopen,' zei je, en legde uit. Volgde kort gesprek, volgde de vraag of je in huis wou schuilen. Heb je dat? Op weg naar het huis zei Eigenaar: 'Mijn neef uit Ierland logeert hier. Spreekt ook bijna geen Frans. Hem zal ik vragen, zelf moet ik er namelijk meteen vandoor.' Achterdeur. Eigenaar stapte uit zijn laarzen, stapte naar binnen en riep: 'Quentan!' Het was de eerste keer, die naam, dat je 'm hoorde. Ze betekende niets.

Alleen in de keuken. Het natte pak kleren plakte. Je deed de rugzak af en wachtte. Je keek. Donkere keuken, laag plafond, grote tafel en open vuur, links. Wat te doen. Ongemak op de mat van een achterdeur. Beschutting en rust lokten, neef niet. Je had niets te zeggen, wou niets weten. Weggaan was een mogelijkheid. Maakte een rare indruk maar dat maakte niet, dus je pakte- te laat. Quentan stond stil. Was vier stappen de keuken ingelopen en zei niets. Gevangen in zijn blik, verblind door zijn ogen, onaangenaam. Je leidde zijn aandacht af met een hallo en keek weg. Je had gezien: een jongen in t-shirt, trainingsbroek, je gokte dat hij op sokken liep. Waarschijnlijk was het warm in huis, ja. De regenjas deed je uit en daarna, voorovergebukt, je schoenen.

Beeldvullend en vertraagd dit detail: vingers met daar omheen doorweekte veter. Strak. De knoop zat strak, je moest hard trekken. De veter sneed in het vlees, snoerde je vingers. Een donkere drab, gewrongen uit de veter, sijpelde over je hand. Je weet: je schrok.

Rond de tafel stoelen met daarop tassen, kleren, kranten, zoi. Eén stoel was vrij maar deze stond vlakbij Quentan. Ging je zitten op de stenen hoek van de haard. Een spoor van natte voetstappen liep naar je toe. Er was warmte op je wangen. Anderhalf uur gaf je jezelf, anders was je niet voor het donker in het volgende dorp. 'Wil je thee?' 'Nee dank je.' 'Koffie?' 'Graag.' 'Je lacht, waarom?' 'Je kan een onbekende beter te vriend houden.' Stilte. Hoe je hier verzeild raakte. Quentan vroeg hoe je hier verzeild raakte. Gesprek over de buitenkanten van twee levens. Opleiding, woonplaats, leeftijd, moeizaam. In de zoveelste stilte verscheen de oom. Hij praatte snel, praatte Frans met Quentan. Een korte knik naar jou betekende 'dag' en weg was hij. Quentan bleef bij de deur staan. Stortregen sloeg het glas, nog

steeds. Hij zei: 'Zijn vrouw, mijn tante, is ziek. Ze ligt in het ziekenhuis, in de stad. Ze komt niet meer terug.' Hij hield een hand onder zijn t-shirt, op zijn buik. 'Mijn oom is daar zo veel mogelijk, slaapt er bij vrienden, als je wil kan je-'

's Nachts in dat huis een aan angst ontsnapt ontwaken. De woonkamer, je matje op een tapijt, gebloemde stoelen. Slapeloosheid. Dit moest je je herinneren. Dit beeld van de laatste keer dat je Pieter zag. Telkens weer. De straat. Het asfalt, trottoirtegels, de lampen, het was nacht. Hij stond tegenover je, Pieter. Verwongen. Armen beschermden zijn gezicht. Van beneden keek hij naar je op. Jij was van de wereld, hoog. Nog nooit had je geslagen, hem geslagen, nog nooit zo. Zo machteloos. Kon hem alleen stoppen, de woorden terug in zijn mond stoppen, door hem te slaan, klap voor klap om te hakken. Pieter snoof. Hij veegde met de rug van zijn hand langs z'n neus. Bekeek het bloed. Het was een feit. Hij keek nog ongelovig maar het feit was er. Je wilde hem mollen, het was te ver. Jullie zouden met z'n tweeën, maar je liep alleen in dat onverstaanbare land.

Vroeg Quantan waarom je in je eentje op vakantie was. Zei je niks. Zo deed je dat. Vroeg Quantan om de suiker. 'En,' vroeg hij, 'waarom doe je niets om de taal te leren.' Je gaf hem het pak, zei weer niks. 'Of heb je wel zo'n hoe-en-wat-in-het-Frans.' Nee dat had je niet, dat had hij goed. Je zei: 'Twee woorden heb ik wel geleerd.' 'Nee maar.' 'Helemaal alleen, tout seul.' Quantan wilde weten waar je die kennis, spottend: 'kennis', had opgedaan. Je vertelde. 'Liep door een dorp, dorp niet groter dan een straat. Het was al laat, het schemerde. Eén vrouw viel me op. Waarschijnlijk omdat ze naar me keek. Ze kwam op me af. Vroeg wat ik deed. Ik liep daar. Hoelang al? Drie weken. 'Tout seul?' 'Oui.' Toen nog een keer: 'Tout seul?' Deze tweede keer ging ze met een hand naar haar hals. Ze trok de col van haar trui naar beneden alsof ze het warm kreeg, alsof het idee haar benauwde. Tout seul.' Quantan zei: 'Bij die twee woorden is het 't goede gebaar. Eenzaamheid valt zwaar.' 'Eenzaamheid of alleen zijn?' 'Het verschil?' 'Zijn twee woorden.' 'Kop en beker ook, waar het om gaat is of je er uit drinkt.' 'En, drink jij?' 'Ja.' Hij stond met zijn handen op de rug voor het aanrecht. Lachte: 'Ach banger voor mensen dan voor mezelf, het minst van twee kwaden zullen we maar zeggen.'

Quantan op de plee, jij in de keuken. Op zoek naar iets om het gas mee aan te steken kwam je terecht in één van de laden. Je rommelde, keek, rare dingen, en wat was dat? Quantans stem. 'Zo ga je stelen? Moet ik je in de gaten houden?' Je draaide om. 'Hou me maar in de gaten, het is de moeite waard.'

Nacht was het. Het vuur lag aan jullie voeten. Beiden onderuit, benen languit naast de haard. Je elleboog raakte aan die van Quantan. Stil was het. In woorden, in blikken, een lege stilte was het. Het was laat. Gedachten zweefden aan maar een dun draadje bewustzijn, zintuigen zwegen en gaven geen stof tot nadenken. Dat was zo tot het gehoor opschrok van de koelkast die rilde, de koeling die afsloeg. Voorzichtige verandering. De plaats waar je Quantan raakte. Die plek, niet groter dan een zoen, niet groter dan de getuiste lippen van een mond, die plek begon te fluisteren. Ze liet weten dat het de huid, de warmte van Quantan was. Gonzend verklapte ze hoe aangenaam het voelde, dat het zo... Zo, lonkend, zoog ze alle aandacht naar zich toe. Je dacht aan niets anders. De aanraking was licht maar de plek broeide, bloeide. Ze verleidde tot miniscule bewegingen en gaf dan tinten-tintelingen terug. Verder en verder probeerde ze je te lokken. Pas op. Een andere

stem nam het woord. 'Beter niet, beter niet. Quantan is geen- wil niet- Doorgaan zal het verlangen enkel opfokken tot een afwijzing het neerbindt- vastbindt, neerslaat is het woord verdomme.' Toen de plek op je elleboog weer. De kleinste verschillen in druk deden haar jubelen, juichen, niet langer in tinten, nee spattende kleuren nu, vuurwerk. Uit evenwicht zakte je bijna tegen z'n schouder aan. Je keek opzij op zoek naar zijn ogen, maar Quantan keek voor zich uit en bleef- Je wendde je af. Nog niks wijzer. Was dit de eerste ademtucht van een vrijpartij of stond zijn stoel alleen te dichtbij? Kon je dat uitproberen? Was het slim, nu, om je elleboog weg te halen, daarna terug te leggen en te kijken of hij aansloot? Deed hij dat niet dan was je het kwijt. 'Kwijt!' Schrikschreeuw. De plek liet van zich horen. Quantan had bewogen, elleboog was weg. Durfde je, zocht je- Nee. Dus daar zat je met een plek die verdorde, verstomde. Monddood, morsdood. Was het toeval? En net toen je besloot dat het dat was, was daar weer de warmte. Quantan. Goed dan durfde jij ook.

't Lijkt donker in zijn kamer. Dat is schijn. Waar je naar kijkt licht op. Niet omdat er licht op valt, nee 't is van binnenuit dat z'n hand oplicht, en daarna, als je er naar kijkt, zijn arm, schouder, ze gloeien op, even, als een teken. Gemoedelijk. Geen gedachtenkronkels maar gedachten die volgen: de golvende lijn van een glimlachende mond. Met precies die grijns zegt Quantan: 'Vroeger viel ik in slaap met een doekje. Met de rafelige punt streelde ik het gootje onder m'n neus. De warmte van je adem langs mijn wang lijkt daar op- Shit 't is al half zeven.' Ongelovig kijk je rond naar de wekker. De wijzers lichten op. Op half zeven. 'Dat is jouw wekker?' 'Ja, hoe weet je dat?' 'Lijkt me een reiswekker.' Je pakt 'm op, Quantan roept: 'Nee pas op,' en het plastic glas valt eruit. 'Kutding,' mompelt Quantan en laat het. Jullie kijken. Minuten verstrijken. Onverstoorbaar tikt de secondewijzer elk streepje precies een seconde aan. Je breekt de wijzers af. Begint weer te vrijen.

De donkere gang in het hart van het huis. Er zijn vijf deuren, identieke deuren. Het is een ruimte met geen andere functie dan toegang bieden tot andere ruimten. Stel het je voor. Die gang en jullie stemmen, zacht. Stemmen die verschieten van kleur naar kleur. Gekerm, gelach, gepraat. Gedempt door een deur, de achterste deur in die gang waar al zovele zijn gekomen en gegaan en nooit gebleven.

Uit de slaapkamer met lege bekers en volle asbak. Je zet ze op de aanrecht. De keuken van de nacht daarvoor in daglicht. De twee stoelen waarvan er één, ja dat is waar ook, één was er omgevallen. Het besef dat er een volgende dag is, een volgende week, een tocht die je aan het lopen bent. Kut. Een Ierland waar Quantan woont. Met je kont tegen het aanrecht ga je staan. Steun. Komt Quantan binnen. Komt hij op het aanrecht af. 'Heb je water opgezet?' Je antwoordt niet. Je opent je armen. Hij gaat voor je staan, je verleidt hem tot zoenen. Met je ogen dicht giet je je hoofd vol met de sensaties die zijn liefde, zijn leven je geven. Vergeet de keuken, de dagen, dat wou je, dat- Quantan neemt afstand en kijkt je vragend aan. 'Tja,' zeg je, alsof je er ook niets aan kan doen. 'Wat: tja?' Nu zou je het moeten zeggen. Je overweegt, probeert te ontwijken. Zegt dan de voorzichtige versie van wat je wil vragen, je zegt: 'En nu, wat gaan we nu doen?' 'Weet ik veel. Hoezo?' 'Ik bedoel, je gaat over twee dagen terug naar Ierland.' 'Ja natuurlijk.'

Hij had niet durven hopen, hij had niet durven hopen dat jij wou dat hij mee ging. Daar kwam het op neer. De volgende, de vierde dag, vertrokken jullie.

Het regende en de weg was een asfaltweg. Een streep over de heuvels, een streep door een dicht bos dennenbomen. Onder de bomen, waar de stammen nog geen zijtakken hadden, daar was het donker. Bruine naalden, zwart kreupelhout, her en der. Je had er niet kunnen staan, zo laag begon het geweld van de zijtakken. Maar de weg was vrij. En daar liepen jullie, rechtop. Rechtop, rugzakken op, marstempo liepen jullie. En de komende vijf jaar? Kom maar op. Ze mochten allemaal terplekke gebeuren. Elke stap was doelbewust, ging vooruit, ging richting Saint-Jean-Pied-de-Port, de Pyreneën, zoveel weken verderop. Quantan vertelde: 'Een kickbokser was het, een klein druk manneke, en die zei dat je altijd moest aanvallen, altijd vooruit. Aanvallen, altijd vooruit, daar trainde hij op. Het publiek zei hij, riep bij wedstrijden ook altijd: d'r-in! d'r-in! d'r-in!' Quantan dreunde het op in de maat van het lopen. Het ging hard. Elke stap was een stap over de horizon van daarnet. 'D'r-in, d'r-in,' fluisterde je, en botste expres tegen hem op. 'Dat hoor ik ook als ik neuk.'

De hele dag gelopen. De kleine keuken van het huis voor de nacht hangt vol met druipende kleren. 'Maar mijn oom weet het niet hoor, dat ik meegegaan ben.' De klep van de oven staat open en de oven staat aan. Warmte, jullie zitten zo dicht mogelijk bij de warmte. 'Je oom denkt dat je in Ierland je werk doet?' 'Ja als ik het hem had gezegd- Vertel het liever zelf aan mijn ouwelui. Ik schrijf 't ze wel.' 'Je vader en oom zijn broers.' 'Ja.' 'Hebben ze nog contact?' 'Ja. Nou mijn moeder belt nog wel eens, schijnt. Zo is ze wel, belt mij ook altijd aan het einde van de maand.' Hij zwijgt. Suizend gas en een trui drupt tikkend in de gootsteen bak. Iets later mompelt Quantan: 'Nee, niemand weet dat ik hier zit.' Hij kijkt je aan, lacht en staat op om de mouwen uit te wringen.

Gek is ijs en normaal is water.

Er is een hemel, zwart van de nacht, en onder die hemel staat een huis. Het huis heeft dakpannen met daaronder dakbeschot en balken. Onder die balken is de zolder, en de plankenvloer daar is het plafond van de slaapkamer. Slaapkamer vol bedden, opgemaakte bedden met bultige matrassen. Onder de bedden ligt stof op het zeil. En onder het zeil zit weer een houten vloer. Dan zware balken waartegen raggels met riet, waartegen stuukwerk zit geplakt. Dat is het plafond van de keuken. Daaronder zit drie meter lucht, een deken, een slaapzak en daaronder lig jij. Wakker.

Pieter. Nee niks Pieter. Je wordt triest als je er aan denkt, te triest.

Ander bed, ander huis, andere ochtend. Quantan zegt niks. Hij drinkt koffie en rookt. Dat weet je omdat je geluid na geluid hebt gevolgd, als een spoorzoeker, in het donker van je gesloten ogen. Dan, kom, draai je je om, om te zien: Quantan met zijn rug tegen de muur, slaapzak over zich heen. Hij kijkt naar beneden, kijkt naar jou, zegt: 'Hallo.' Nog aldoor verwonder je je over de vele gezichten die de twee ogen, neus en mond kunnen maken. Nog altijd zoek je die ene uitdrukking waarvan je zou kunnen zeggen: dat is hem. Onder het vrijen kijk je naar hem, als hij slaapt kijk je naar hem, als hij zit te lezen of moet lachen kijk je naar hem. Je vraagt je af wat deze jongen beter staat: de blijdschap, de pijn, het afwezige, misschien het hunkerende. Vaak streel je, voelt dan de jukbeenderen onder zijn wangen, de luchtpijp in zijn nek, volgt met je duim het doolhof. Het zijn bezweringen. Door het precies aftasten van de huid hoop je iets van het geheim te vinden, iets van het

geluk te kunnen lokaliseren. Maar vrijwel altijd verdwaal je. Soms ook is het ineens onzin.

Je hebt naast hem gelegen en gezegd: 'Zo, als een puzzelstukje op de juiste plek liggen is oke.' Daar moest Quantan om lachen.

Als eerste werd, waar de regenjas ophield, je broek nat omdat het daar in straaltjes van de jas droop. Daarna werd je t-shirt nat van het zweet en begon de regenjas door de naden te lekken. Nog later was niet meer te zeggen wat regen of zweet was en was je helemaal nat. De regen. Wat de regen was geweest. Al die uren, dagen lopen in de regen, eerst weken alleen en toen met die jongen. Wat de regen met je deed. Dat ze je toewuifde met druppels, met hagel sloeg, of als mist vermomd liet verdwalen. Hoe het was om je zo nat te laten worden. Dat 't was of de regen daardoor aan je vroeg waarom je liep. Dat de regen iemand werd, dat je op hem schold of naar 'm luisterde. De regen wist je, was groot. Groter dan jij kon denken. Dat was omdat hij geen lichaam had, zoals jij en de mensen. Mensenlichaampjes konden maar op één plaats tegelijk zijn, terwijl hij, wel hij was alle wolken aan de hemel: de vlekken, de nevels op een satellietfoto. Je stelde je voor wat voor gevolgen dat had.

Na een uur weer wakker. Bang, ja. Pieter. Onder het vrijen was hij er al. De hand op je buik was niet de hand van Quantan, nee ze was de herinnering aan Pieters hand. Een splinter in je geheugen. Door de sex kon je vergeten, maar nu de slaap slapeloosheid is ben je machteloos. Drie uur later gaat het niet meer. Stil als mogelijk sta je op. Ja, sta op. Tast in het donker naar een handdoek. Schud de rilling van je rug en loop verder, het donker in. Voeten zoeken de drempel. De gang: tast, zoek houvast. Een deurknop, dit is de douche. Hang handdoek aan deur, draai kraan open. Luister naar het water. In het donker. Watergeluid omhult je en neonlicht van buiten spiegelt in de spetters om je heen. Je pakt de douchekop, draait 'm los van de slang. Water slingert rond in het rond: plafond, voeten, plafond. Dan ineens in het donker dat andere geluid. Geen regengesproei maar waterval nu. Een dikke gulpemde straal, de opening van de slang is breed. Water dat klokkend, kokhalzend uit de slang stuwt. Ja deze straal heeft ritme: een hartslag die je richt en laat dreunen in je gezicht. Het hok ondertussen is vol damp. De condens op de ruit huilt. Straaltjes kronkelen zich een weg naar beneden. Je gaat zitten, glijdt als een druppel langs de tegels. Knieën opgetrokken, je nestelt je. En over je naakte lichaam dwaalt het water en het water heeft een hartslag en de hartslag klopt in je oren, dreunt in je kop. Ogenblikkelijk- ogenblik- moment waarin je met al je gedachten opstijgt en in het zwart van het heelal weggolkt zoals het water daar diep-diep beneden weggolkt in het gootje. Pijn. Van pijn schrik en val je met al je gedachten terug op aarde, stolt in het lichaam dat leunt tegen een gloeiend hete leiding, auw. De pijn zet je overeind, los van de muur zit je nu. Het eindigt ermee dat je dwaas en daas naar je kruis kijkt. Je pakt je lul, houdt 'm in je hand als een leuke band en mompelt: 'Verlaten.'

Voorzichtig. 'Je bent sterk,' zegt Quantan voorzichtig. 'Gisteravond was ik bang van je. Onder het vrijen was dat. Ik wantrouwde je.' Quantan wacht een moment. 'Het was vreemd, het leek plotseling of er van alles buiten mij om geregeld was en jij kon wel weet ik wie zijn.' Hij schaamt zich voor wat hij zegt, hij zegt: 'In gedachten nam de angst de gedaante van een moord aan.' Je laat niets zien. 'Die fantasieën ken ik,' zeg je, 'ze zien er uit als flitsen van een politie serie.' 'Klopt.' Hij lacht, opluchting.

'Toch was het raar. Ik vreesde voor mijn leven, schrok, mijn lichaam schrok en reageerde. Adrenaline, alert, gereed voor vlucht of gevecht. Dat was een moment. Daarna liet de angst me los en kroop klein weg achter een volgende gedachte.' Je vraagt welke. 'Weet ik veel. Ik realiseerde me dat ik het nooit zeker zou weten. Maar missen wou ik het ook niet.' Daarmee is alles gezegd.

Je moet meer horen over Quentans blik als je hem neukt. En over vrijen in de badkamer van de vrouw in La Roche. Daar smoorde je zijn gekreun, sloot zijn mond af met je hand, hard. Het opzwellende netwerk van aders in zijn nek. De gil die je liet stikken. De schokken van zijn lichaam: stuipen waardoor je bijna de greep verloor.

Schemer. Wolken die niet wisten of ze regen of mist waren maakten de lucht grijs, en dat grijs gleed steeds verder af naar de nacht. Rond deze tijd vond er een vreemde omkering plaats. Hoe meer het zicht werd beperkt, hoe groter de wereld leek. Het volgende dorp zouden jullie niet meer halen. Het pad was tot prut gereden door een traktor, jullie moesten vlak langs het prikkeldraad lopen. Schoenen zeiknat, modder tot op de kuiten. Pijn in een knie werd gevoeld, maar het lichaam deed zijn werk en verdoofde het. Je liep met één hand op een bovenbeen en voelde dan het rollen van de spieren. De spieren waren hard en gingen maar door, de ene stap na de andere, het maakte niet meer uit. Gleed een voet weg en viel je bijna omdat de rugzak je meetrok, dan was dat zo. Te moe om te vloeken. En geen bomen. Er waren daar geen grote bomen, enkel akkers en struiken. En nergens was licht. Quentan stond stil en wachtte op je. Daar hadden jullie nog op gehoopt, dat één van de zwarte vierkantjes op de kaart, hier, tussen de heuvels, zou veranderen in een licht, maar nee. Toen je bij hem was knikten jullie naar elkaar. Er was een veld vol kluiten vette klei, stoppelig van de stompen die over waren van maisplanten. Daarachter was een zwarte vlek die inderdaad iets kon zijn. 'Kom,' zei je. Nee, je zei het niet, je dacht het alleen en ging voor. Het profiel van de zool raakte verstopt en bood geen houvast, behalve aan de drab die er aan vastkoekte. Glibberend en glijdend, een huis, een schuur, wat was het. 'Hé, hier-' Quentan stond bij een paal- plank die in de grond was geramd. De bovenkant was kapotgeslagen, verder zag je niets. Ineens was er een dikke straal, Quentan had de kraan open gezet. Water. Hier? Misschien was het toch wat. Quentan liep weg, om het gebouw heen, jij keek naar de luiken. Gluurde door een spleet. Zag niets. Niets dan zwart. Je bleef- liet je ogen wennen, maar wat er binnen ook was, het hield zich schuil. De luiken evenwel zaten te goed dicht om niet iets te verbergen. Je schopte tegen de deur zoals je onderweg wel tegen een steentje trapt. De deur gaf amper mee. Een stap naar achter, uithalen, nog een keer. Houterig hoongelach. Vol venijn ramde je nogmaals tegen de deur. Je wist hoe je moest schoppen, zette er wil en gewicht achter. De kracht was op z'n top, precies op het moment dat de trap het slot trof. Toen werd je vastgepakt. Je schrok zo grondig dat Quentan ook zijn evenwicht verloor. De één zocht steun bij de ander, wat de ander weer onderuit haalde. Quentan lachte te hard. Steunend met een hand in het natte gras hield je stil. De lach hing wanhopig en volkomen misplaatst in de lucht. Overeind gekomen zei Quentan dat de deur naar buiten open ging.

'Kom maar kijken. Nee wacht, neem een kaars mee, in het voorvak van mijn rugzak zit nog een stompje.' De luiken. 'Heb je wel eens ingebroken?' Je veegde het water uit je gezicht: 'Dit is geen inbreken.' 'Hoezo niet?' 'Omdat we niet gaan stelen.' Met een zakmes voor de scharnieren, een stok voor het wrikken, daarna ging het snel. Hand door de kapotte ruit, de grendel, Quentan deed de twee ramen open. Je hielp

hem naar binnen. 'Hoe ziet het er uit?'

Er was brand geweest, in dat huis.

'De gloed is er af.' Om tijd te winnen vraagt Quantan wat je bedoelt. 'De gloed- het gloeit niet meer.' Verbaasd: 'Snap je dat niet?' 'Jawel. Maakt dat je triest?' 'Ben ik triest?' 'Ja. Al een paar dagen.' 'Hoe weet je dat?' 'Je glimlacht niet meer als je in de verte staart.' 'Ik ken het woord niet,' zeg je, 'niet in het Engels.' Quantan wacht. 'In de winter, wanneer in Nederland de sloten bevroren zijn, dan zitten er altijd zwakke plekken in het ijs. Die zijn gevaarlijk, mensen zakken er doorheen en verdrinken. Dat gebeurt.' 'Je bedoelt een ice hole.' 'Goed, een ice hole.' 'Hoe heet dat bij jullie?' 'Een wak.' 'Wak?' 'Ja, wak.' Je vertelt van de wakken in je hoofd. Van gedachten waar je mee aan de praat raakt en anderen die je moet verjagen. 'Om die gaat het,' zeg je, 'want zij rennen voor me uit, zigzaggend door gedachtengangen tot ze plots verdwijnen. En dan weet ik niet meer hoe ik er uit moet komen.' Quantan denkt. 'Welke moeten weg?' Je zegt: 'De gedachte dat de gloed er af is bijvoorbeeld?'

Het werd vrijen zoals de ondergaande zon de hele hemel kon kleuren. Je kreunde, voortanden tikten venijnig tegen elkaar, Quantan liet niet los. Hij wist waar hij je moest raken en raakte je daar, feilloos. Toen, als een schreeuw die wegsterft, verdween de begeerte. Je lag met je ogen dicht, je hart beukte. De strelingen van Quantan waren bedaard. 'Was dat gloeiend genoeg?' vroeg hij. Een steelse lach doemde op, rond je mond. Hij was gewaarschuwd. 'Wat, wil je weten of ik het lekker vond? Ga je proberen mij gelukkig te maken?' Quantan lachte en vergat de rest. Ineens was hij afzichtelijk. 'Nou dat is dan nieuw,' bekte je, 'ik dacht dat dat tot nu toe vanzelf ging.' Quantan bleef je aankijken. 'Je bent een rotzak.'

Kamer met gaskachel. De matrassen zo gelegd dat jullie naar buiten konden kijken. Een logge, groen pluche bank gaf steun in de rug. Aan het einde van de tuin, ver weg, werd een vuur gestookt. Vuur om op te ruimen, niet om je aan te warmen. Een man gooide er de rotzooi op en porde, pookte in het vuur. Twee kleine kinderen drentelden rond met dozen en hout. Oma kwam er bij zitten in een tuinstoel. Het had gesneeuwd en in de vreemdste hoeken van de tuin werd het onrustige oranje licht weerspiegelt. In stilte lagen jullie naar die huiselijkheid te kijken. De moeder die even, met een vest over haar schouders, met de armen over elkaar, naar buiten kwam om te zien hoe het ging. Toen moest je ineens sterk denken aan de telefooncel in dat dorp. De telefooncel op het plein voor de kerk. Die ene vierkante meter vaderland.

Later die nacht werd ook Quantan wakker. Groot en geel ging de maan onder. Ze legde haar licht tot net op het voeteneind van het bed. Quantan kwam onder de slaapzak vandaan en ging kijken. Hij zei: 'De maan hangt precies midden in haar eigen licht. Ik kan dat niet.' In zijn eentje rookte hij een sigaret. Daarna, terug in bed, begon hij aan de brief die nooit is afgemaakt. Een brief aan zijn ouders. Toen hij stopte met schrijven kwam het maanlicht tot op zijn hand. Je hebt 'm gestolen, die brief. Tegen het einde heb je nog overwogen om 'm op te sturen. Om het argwaan en de bange vermoedens bij de ouders uit te stellen.

Kaarten van Frankrijk. Bijvoorbeeld in een reisbureau-etalage. Je ziet ze nog wel eens en kijkt dan naar Le Puy en Saint-Jean-Pied-de-Port. Automatisch kijk je naar

de afstand tussen die twee. Maar wat je ziet heeft niks te maken met de tocht. Een kaart is een deel van het grote geheel. De snelwegen gaan van de kaart af, naar steden met bekende namen en verder, dat weet je, over de grenzen tot in andere landen. Daarom is het niks. Het idee van het grote geheel zijn jullie kwijt. Het idee van een zwarte lijn op een kaart, langs plaatsen met namen, over bergen die enkel uit hoogtelijnen bestaan, dat idee voldoet van geen meter. De tocht is een tunnel.

In de eerste sneeuw van dat jaar was je begonnen. In hoge heuvels- ergens in een oud gebergte was de ingang. Het ging vandaar mee met de weg die het water ook aflegt. Jullie daalden af, beekjes volgend, verder, grotere en kolkender stromingen volgend, en nog verder, de rivier waar al de beekjes in samenkwamen volgend. Door dat rivierdal, een paar dagen, daarna een laagvlakte. Bakstenen huizen met kleien dakpannen. Dan steeds meer huizen van keien, en daken van leisteen. De langzame klim naar de bergen, ditmaal tegen de stroom in. De mensen achterlatend. Hoger, leger.

Na een nacht ergens aan de rand van een weiland, en geen mens, nergens. Je rolt de tent op. Dat doe jij altijd, als laatste. Quantan kijkt naar de plek waar de tent stond. Kijkt dan rond. Echt in het rond. Overal is de horizon eindeloos ver weg. Hij zegt: 'Het is net of we hier vannacht geland zijn. Het is of we ons ruimteschip verstopt hebben en zo gaan kijken hoe ze op planeet Aarde leven.'

Dit detail: twee touwtjes, veters onderaan je rugzak. Daarmee bind je de tent vast. De veter is vochtig en daarom stroef. Na een halve knoop kan je aantrekken. De tentzak rimpelt, de veter snoert. Duizenden plooiën onder de strak gespannen en daarom dunnere gele veter. Dan een strik.

Het is zo koud dat de sneeuw als sneeuw op jullie haren blijft liggen. De geluiden gedempt, het zicht belemmerd, belabberd. Het licht dat schemert door de wolken geeft geen schaduw. Nergens is de zon te vinden, noch verraadt een lichtere vlek lucht waar ze is. De wereld is zonder noord of zuid, oost of west. Misschien zijn jullie verdwaald. Dat weet je nog niet. Voorop, vooruit loop je. Je bent in je hoofd. Beseft plotseling hoe wankel je geluk is. De spieren in je gezicht worden harder dan de kou ze kan maken. Je wordt bang. Je zegt: 'Als Quantan- als dat niet meer zou gaan, als die weg zou gaan- Zonder dat geluk ben ik niet meer te verleiden.' Het was één van die momenten. Het is afgrijselijk om je die te herinneren. Afgrijselijk. Je kijkt omhoog. De vallende sneeuw. Je bent te klein. Woedend word je.

Pieter was het belangrijkste. Hij maakte de wereld minder te groot en niet meer naar alle kanten eeuwig uitdeïend. Dit zijn woorden, jouw woorden: 'Een doorlopende zoem in mijn denken hield bij waar hij was. Zoveel stappen, een kwartier met de tram, een paar haren wanneer ik in het voorbijgaan zijn hoofd- Geen ruimte was meer een willekeurige ruimte waarvan het niet uitmaakte waar ik zat, stond of lag. Niet langer was ik dat ene schaakstuk op een verder leeg veld, nee er was er nog één, en waar ik ook stond, ik stond altijd ten opzichte van hem, Pieter.' Zo dacht je. Zo moest je denken. Het was de enige manier waarop je kon ontsnappen aan de willekeur waarin je leven anders voortwoekerde.

De weg in de sneeuw en de weg op de kaart. Er klopt niets meer van. Verdwaald. Bekvechten, verbeterd stilten, bijtend zuur. Uiteindelijk gaan jullie terug naar de

kleine cabine bovenaan een onttakelde skilift. De kieren worden gedicht met regenjassen, de slaapzakken en matjes uitgerold. Het hok is donker en te klein. Quantan ligt half onder de plank waar de liftman in het seizoen zijn koffie op kan drinken. Jouw benzinebrander staat daar, voor de warmte. Er is geen eten.

Er is de cabine. Verzet je niet, stel het je voor. Je ligt daar. Praat niet meer, niet met Quantan. Woorden worden alleen nog gebruikt als pillen. Ze worden niet uitgesproken maar ingeslikt. Stukgebeten, vermaalde en doorgeslikte woorden. Woorden als: trottoirtegels, beschermende armen, bloedende neus. Woorden die terug gaan, het hoofd in. Verteer ze, deze herinneringen aan het slaan van Pieter.

Quantan gaat op zijn zij liggen. Hij kijkt je aan. 'Je denkt dat ik van je hou?' zeg je. Je kwetst hem opzettelijk. 'Het is gelul, er is alleen eigenbelang. Jij gebruikt hen, zij gebruiken jou. Niks welvaart, niks moraal, alleen moord en gecamoufleerde slachtingen. Liefde is hooguit een wapenstilstand, een staakt-het-vuren. En misschien niet eens dat. De meeste huwelijken zijn een belegering. Het insluiten van de ander tot die zich uitgehongerd en ziek overgeeft. Drek.' Quantan lacht, hij gelooft niet dat je het meent.

Er is een uitzicht. Heuvel na heuvel tot aan de horizon. De regen raakt alles in dat landschap aan. De regen, hij valt vlakbij in een plas op de weg, hij valt verderop. De grijze vlekken in de verte zijn voor de regen bomen. De geel gekleurde bladeren van die bomen kan hij aanraken. Regen heeft meer dan twee handen, tien vingers. Hij kan met één van zijn druppels een grasspriet aantikken en tegelijkertijd, met een andere druppel, de nok van een huis, de wimper van een paard. De regen: duizenden druppels op weg naar duizenden details. En van allemaal weet hij.

Niet alle kuilen in een mens zijn zichtbaar. Dat wist je. Bij Quantan echter, wat je die dag ook grapt of vraagt, hij geeft alleen een holle echo. 'Oo.' Hotelkamer, luchtkoker, geen daglicht. Het niets dat hij is ligt op het andere bed. Je twijfelt. Het is niet meer dan drie stappen naar hem toe. Ben je er, schuift hij op. Je mag naast hem komen, achter hem liggen en met je hand op zijn buik komen. Het is niet geil, het is gelaten, groot. Je denkt aan allen die zo hebben gelegen, die zo zullen liggen. De ander sprakeloos ver weg terwijl je streelt. Quantan zegt: 'Misschien heb ik me vergist. Misschien heb ik me vergist.' Zonder kloppen komt er een mevrouw binnen. Emmer, schoonmaakmiddelen zet ze neer. Dan ziet ze Quantan, z'n betraande ogen, en dan ziet ze jou, jullie, twee jongens in een bed. Zonder iets te zeggen is ze weg. 's Avonds in het restaurant daar, betalen jullie met een nieuwe duizend. Komt er terug alsof jullie vijfhonderd hebben gegeven. Je maakt heibel maar krijgt geen poot aan de grond. Kil word je. Quantan houdt zich afzijdig. Hij houdt je in de gaten. Houdt je voor dat het zo erg niet is. Vijfhonderd Francs armer gaan jullie naar boven. 'Die mevrouw heeft geluld,' sis je. Volgende morgen, gepakt en gezakt, nemen jullie nog koffie. Je bestelt voor jullie allebei een groot ijs. 'Met dit weer grote ijzen?' 'Ja.' 'Goed, maar dat duurt even want het is veel werk.' Ze brengen de koffie en daarna, kijk: het ijs. Je doet verbaasd. Zegt dat je dat niet besteld hebt, betaalt de koffie en jullie vertrekken.

Duik weg, duik onder. Quantans lichaam, glad, wit, zo ver van de zon als de nacht. Doe er je voordeel mee. Ja doe het, tot je vlak voor je klaarkomt niet meer durft, niet meer wil. Wringen, vechten, verzet, maar het is te laat en laat je niet meer los.

Het spasme slokt je op, slikt je in. Je bent weg.

Het snikken. De snikken in de stilte daarna. Het hoofd begraven tussen zijn schouderbladen. Hoe hopeloos kan je worden. Waarom was het nodig dat je als de zee tegen de kade beukte, terugtrekkend en weer aanstormend met elke klap opspattend beukte, furieus uitvallend neukte, keer op keer, klievend met elke klap, in een poging het vasteland te nemen. En te laten verzuipen. Quantan maakt zich los. Hij fluistert dat het lekker- ziet dan je gezicht. Hij koestert je en zoent dat je niet teurig moet zijn. Je wendt je af.

Gek is mist, normaal is water.

De verbrande helling. De bomen daar zijn verkoolde herinneringen aan bomen. Steil tegen de helling op omhoog geeft zwarte handen. Er is daar genoeg hout om te branden. Jullie besluiten te blijven en slepen een boomstam naar de hut. Quantan heeft 'm uitgezocht en zegt dat de gespleten kant in het vuur moet. Voor de hut zitten jullie. Ieder aan een kant van de boom, de splijtende boom tussen jullie in. Hersens zijn een gedachtendarm die uitkomt in de mond. Praten is het uitschijten van gedachten. Jullie zwijgen. Soms komt de regen kijken en beetje voor beetje wordt de boom in het vuur geschoven. In de spleet is het rood gloeiend. De hitte zit daar, gevangen. Zo steken de helften elkaar aan en zo splijt het vanzelf verder. Twee dagen lang is die spleet doorgespleten. Toen zei Quantan dat hij na Saint-Jean-Pied-de-Port terug naar Ierland zou gaan.

Je zag zijn mond bewegen toen hij zei dat het geen liefde was. Hij zei: 'Of voor jou wel?' Hij zei: 'Je zegt niks.' Je sprak, stokte. Schraapte je keel en zei: 'Wat was het dan?' Hij dacht niet na. Vertelde meteen dat hij dat niet wist. Maar wat het ook was, het was op, zei hij. Hij vond dat jammer.

'En wat dan nog? Uiteindelijk,' zei Quantan, 'is het absurd!' Hij schopte de woorden uit zijn strottehoofd en trapte ze door het gat van zijn mond naar buiten. 'Je zegt dat het niet is zoals het moet zijn. Waar haal je het vandaan! Wie heeft je, welke macht heeft jou ingefluisterd dat dit leven niet is zoals het moet zijn. Het is zoals het is, en zo is het, klaar.' 'God ja,' blies je schamper, 'wat een dooddoener.' 'Van dooddoeners leer je leven.' En nog een keer: 'Van dooddoeners leer je leven.'

Je bleef buiten. Werd nat. Maar zo wist de regen tenminste dat je er was. Later, in de hut, lekten je haren op de slaapzak. Je droogde ze af met een t-shirt en vroeg je af of de regen ook van deze druppels wist.

Laatste gedachte voor het slapen: Je had Pieter gesmeekt. Quantan zou je niet smeken.

Een steek, vliegenvlug, vlijmscherp. Maar de steek gaat nergens je buik in en komt nergens naar buiten. Het zit eronder, erin. Slaapzak om, opstaan om te schijten. Quantan vlakbij. 'Nee het gaat wel, alleen die pijnscheuten.' Maaiende hand graait deurknop, zwaait deur open. Miezerige regen. Nu naar voren, strompelend. Hand door de lucht, hand aan de slaapzak en zitten. Zitten met je rug tegen de muur, persen. 'Probeer je nu te schijten of te kotsen?' vraagt Quantan.

Weer wakker. Pijn heeft je gewekt, pijn heeft je te pakken. In je lichaam zit iets en dat gaat proberen dat lichaam kapot te maken. Let maar op. Knijp de tranen uit je ogen. Kijk. Wat je wil, wat je doet, wat je kan doen. Plat liggen, languit liggen, helpt niet. Wat kan je doen? Misschien diep ademen, dieper ademen, proberen de kramp uit de pijn te halen. Doe wat! Vraag of het los wil laten, even. Dat doet 't niet? Goed kruip dan voorzichtig overeind. Nee Quantan slaapt. Kom ga staan, loop rond en stel je niet aan. Nee paniek mag niet. Mijn God wat een pijn. Zweet als ijzel op je huid, je hijgt. Witte vingers knijpend, armen om je buik, je knakt voorover. Pijn heeft je op je knieën. 'Wat is er met jou?' 'Het gaat fout,' zeg je en wend je af. Je huilt van schrik. Van je eigen stem. Verwongen vervolg je: 'Ik wist niet dat je wakker was, het is licht hè, met die dunne wolken voor de maan, alleen het vuur is zwart, het zwarte vuur, denk je ook niet dat ik beter geen asperine- oh shit. Ik heb pijn,' zeg je. 'En ik krijg het niet weg.'

Je trekt aan je haren, je gilt, je trekt aan je haren. Quantan grijpt naar de hand. Laat dan langzaam los. Zo lost de woede op. Hij kan de hand neerleggen. Rust. Je hebt jezelf horen brullen, nog zitten er kieren in je kop. Maar dit is beter, Quantan aait je voorhoofd. 'Je stinkt uit je bek,' zegt hij. Je lacht: 'Kots.' Je vraagt hem te blijven praten. Hij praat. Dan kan je niet meer luisteren: je kermt, smeekt. Quantan huilt dat het goed komt. Moet hij in het donker naar het dorp, naar de dokter? Of moet hij- nee, kan jij wachten tot de ochtend? 'Ik ben bang,' zegt hij. 'Ik weet niet wat ik moet doen.' Jullie wachten op de ochtend.

Gek is tranen, normaal is water.

Woorden-drijfhout in een poel van pijn. Praten. Het ene moment na het andere spat uit elkaar. 'Pieter heeft dit ook een keer gehad.' 'Wie is Pieter?'

'Dit hyperen had hij, op een avond. We praten Amsterdamse jaren hè, en hij zou bij mij komen. Maar Pieter... kwam niet. Hij belde. Dat hij benauwd was. Of ik meteen kwam ik daar- lag die te hyperen.' Je hijgt. Zo dicht bij Pieter val je stil. Quantan vraagt: 'Wat deed je toen?' Onderuit zakkend maak je het verhaal af. Het strelen van zijn rug, de huid van zijn rug, het naar beneden strijken, het neerstrijken van zijn adem, alles verzwijg je. Je maakt het verhaal af, je zegt: 'dan hielp ik hem.'

Knijpend in Quantans hand. Houvast, hou vast. Hij mocht niet van je weg, niet van je zijde wijken. Hand vasthouden, hand vastgehouden. De hele tijd. Tot hij hulp ging halen, toen nam hij ook die hand mee.

Dokter kwam en dokter vroeg. Quantan vertaalde. 'Of je de deken terug wil slaan.' Dokter bekeek je buik. Koude vingers. Hij constateerde loslaat-pijn. Dat weet je nog, die term. Dat was- dan duwde hij zacht op je buik, liet ineens los, waarop jij dubbelsloeg van de pijn. Loslaat-pijn. Hij ging naar zijn auto om een ambulance bellen.

Niks kreeg je, tegen de pijn. Ze moesten eerst weten wat je had. Eerste hulp. Quantan was er niet, nee. Je weet niet waar die was. Ondertussen namen ze bloed, en foto's en wilden een plas. Je kon niet plassen. De witte jassen verlieten de behandelkamer. Je ging staan, spande je buik aan, probeerde. Lukte niet. Probeerde harder. Shit. Diaree. Reutelde. Spoot. Op het brancard, op je broek. Je bent gaan

liggen. Hebt de witte jassen geroepen.

Bezoekuur. Je vertelt dat je, altijd heb je gedacht dat gek iets totaal anders was. Dat gek bijvoorbeeld plastic was, en normaal brood. Maar gek is ijs en normaal is water. Gek is mist en normaal is water. Gek is tranen en normaal is water.

Het heet hier een Ileus, wat je had. Darmverstopping. Reumatische ontsteking. Niet helemaal duidelijk. Verhoogde bezinking, dat wel. Maar niet de ziekte van Crohn, dat niet, dat is onderzocht. Slang door je neus, darmen op een monitor, niet belangrijk. Belangrijk was dat je had besloten beter te worden. Na elf dagen mocht je weg.

De laatste avond. Hoge ramen met kleine ruiten, de regen buiten, in het donker. Lopend door het ziekenhuis, dan de rookkamer. Daar een schorre stem. Quantan. Hij wil wat zeggen. Het tikken van de klok klinkt als de voetstappen van de tijd. Elke stap neemt jullie mee, verder, dieper de nacht in. Quantan wil terug naar Ierland. Hij wil niet meer, zoals afgesproken, de tocht afmaken. Hij zegt: 'Ik heb geïnformeerd naar trein- en busreizen.' Je begint te vallen. Met drie stappen is hij bij je. Jij blijft vallen. Hij knielt, helpt. Maar liggend op de grond blijf je vallen. Quantan zegt: 'Nu is het genoeg. Nu breng ik je naar Nederland en dan moet je daar hulp zoeken.'

Nacht. Huil. Weet wat er met je gaat gebeuren als Quantan weggaat. Maak na duizendmaal nog eenmaal de afweging tussen verlaten worden of- 't Is de keuze tussen slachtoffer of dader. Zie wat het van jou vraagt, vergt. Dader. Te veel? Kan je het niet? Merk dan hoe een herinnering neerdwarrelt. Herinnering aan de ochtend dat Quantan wegging voor hulp. Denk daar over. Wat is daar mee. De pijn, het leek je onmogelijk, ondoenlijk. Maar het lukte je. Je kon het door je te concentreren op de dichtsbijzijnde tijd. Het aaneenschakelen van die minuten maakte vanzelf de ketting waaraan de redding zat. En? En als jij dat nu nog eens deed? Let alleen op de dichtsbijzijnde tijd. Dader.

Na het ziekenhuis. De hut op een camping. Het laatste van de vier houten huisjes. Leistenen daken. De twee treden trap op naar binnen. Er ligt vuile was, het bed is onopgemaakt en het boek waar hij van verteld heeft ligt tussen de dekens. Schrijfblok op een tafeltje, de oploskoffie weer es zonder deksel. Het is zijn kamer, je zet je rugzak tussen zijn spullen op zijn kamer.

Je laat niet gebeuren dat je twijfelt aan het besluit. Aan de uitvoerbaarheid. Praktische zaken, daar concentreer je je op. Neemt het stap voor stap door, jij, je plant het. Je praat over dat je naar Nederland gaat, over wat je daar gaat doen, je weet dat je niet zal gaan. Je sluit je af, je sluit je op, je liegt. Leugens maken eenzaam. Dat moet je zijn. Anders gaat het niet. Dus: je sluit je op, je liegt. Jij gebruikt je verstand om de leugens te verzinnen, je mond spreekt ze uit. Jouw hand gebruik je, om de jongen te strelen. Je trekt hem af als dat hoort volgens de logica van jullie samenzijn tot dan toe. Er is wat je doet: manifestaties in de materiële wereld, een optelsom van uiterlijke kenmerken. En er is wat je denkt. Er is geen gevoel. Hooguit denk je: 'Vroeger had ik dit mooi gevonden.' Maar het gevoel zelf blijft onaangeraakt, onberoerd. Het is stil geworden, spiegelend als stilstaand water. Het alles wetende water. En geen rimpeling die de spiegeling versplinterd. En niets dat opborrelt uit de diepte. Waar het zwart is. Je gebruikt je lichaam.

Je moet naast hem hebben gelegen. Terwijl je wist wat er zou gaan gebeuren. Met alles dat je wist over wat jij zou laten gebeuren.

Er waren twee lampen aan, niet echt donker. De nacht was buiten. Zwart als ze was lag ze achter het koude glas van de ramen. Er zat ook een raam in de voordeur. Het regende. Druppels dropen langs het glas, kringelend, het krioelde. Ze verdrongen elkaar om maar een glimp van binnen te kunnen opvangen. Onophoudelijk zocht de regen glas, kozijnen, muren, dak, de hele hut zocht hij af naar een opening. Je wist dat de regen je in de gaten hield. Er was geen lek, hij kon je niet horen, nog niet, maar hij kon je zien en wat hij zag zou hij niet vergeten. De twee lichamen binnen vier muren. Zittend of staand, druk of verstild, hier of daar, schreeuwend. Het was de regen niet duidelijk volgens welke regels de lichamen bewogen. Hij keek naar een dans zonder de muziek te horen. Soms stonden de twee lichamen ver uit elkaar, maar waren zo op elkaar gericht dat het leek of ze elkaar aanraakten. Dan weer raakten ze elkaar echt aan en was het niets, een verdwaalde ontmoeting van twee handen die bijvoorbeeld de tandpasta doorgaven. Het niet weten, niet snappen, maakte de regen nieuwsgierig. Van hoog in de lucht joeg hij druppels naar beneden met de opdracht: 'Laat me horen waarover ze spreken.' Het bleef een raadsel. En rond één uur ontdeden de lichamen zich zonder directe aanleiding van hun kleren en gingen liggen. Eén ging slapen, het andere lichaam bleef wakker.

Wat jij je lichaam liet doen. De handelingen. Wat de regen zag. Het uitvoeren van het plan. Schichten sloegen de nacht zodat hij kon zien, het pakken van de veter. Het nemen van de tijd. De handelingen. Je lichaam deed ze traag. Het leek de regen heel traag. En elk geluid werd gedempt. Het was eng. Het was niet alleen jouw voorzichtigheid die alle geluid van je handen wegnam. Nee, elk geluid werd weggehaald, weggegritst uit de levende wereld en, nog voor het kon naklinken, meegenomen door de dood.

Het was eng. Uit alle macht, met al je kracht, probeerde je te vergeten. En je vergat. Je vergat wat je deed nog voor je het gedaan had.

Maar ik regende. En ik heb het gezien.

Niet alles heb ik gezien. Ik ben de regen, maar ik regen niet aan één stuk door. Mijn druppels komen ook niet overal. Wat ik daarom niet zag, hoorde- wat ik niet wist is me later verteld door andere druppels. Zo ken ik de gespleten boom van dauwdruppels. Douchedruppels hebben me ook vanalles verteld. En zweetdruppels, druppels uit een lekkende kraan of condens op een raam. Ze hebben me één voor één verteld wat ze wisten. Dat is niet meer dan een druppel. Daarom verzamel ik ze nu, jaren later, nog steeds. Druppels verzamel ik. Ik spaar ze op, leg ze soms op volgorde om te kunnen horen welke nog ontbreken. Honderden druppels op een rij, als muzieknoden, ergens in een wolk.